

Foreningen Endelave Hav- og Dambrug - Nej Tak

www.endelave-hav-og-dambrug-nej-tak.dk

Email: danna_borg@hotmail.com

CVR nr. 36651350

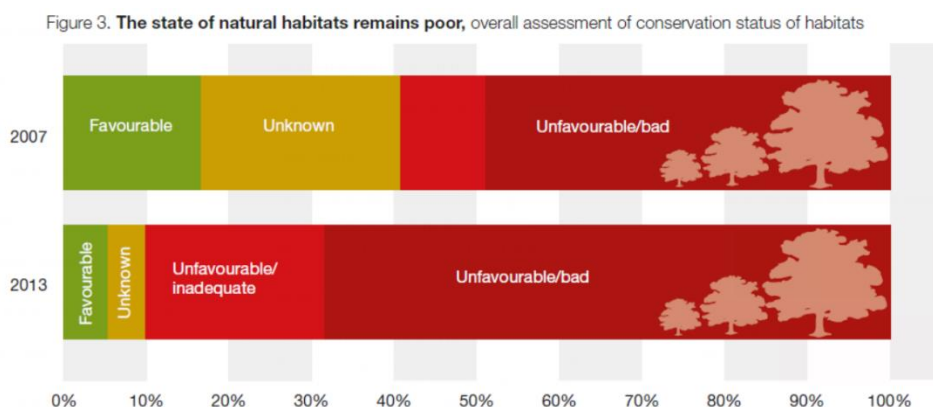
30-12-2019

Havbrugsudfasning -et omkostningseffektivt virkemiddel til øget marin biodiversitet

Foreningen takker for muligheden for at indsende forslag til den kommende natur- og biodiversitetspakke, der skal give biodiversiteten bedre vilkår i Danmark. Vores forslag ligger i kategorien hav/kystvande.

Marin habitattilstand

Nedenstående figur fra OECD's 2019-rapport over "Denmarks Environmental Performance" viser den sørgelige udvikling i Danmarks samlede tilstand af habitatnatur fra 2007 og 2013.

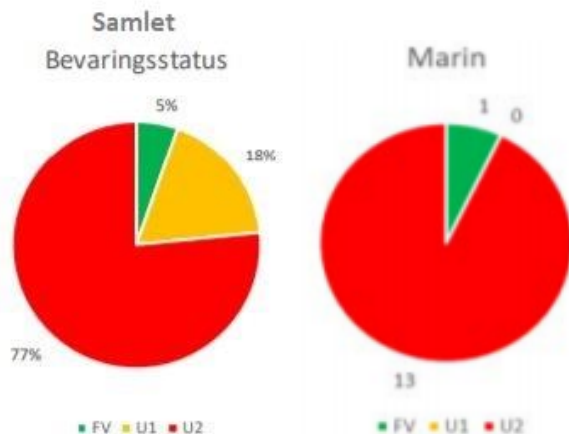

Figur fra OECDs Environmental Performance Report for Denmark 2019, side 6. Tilstanden af terrestrisk og marin habitatnatur i Danmark 2007 og 2013 <http://www.endelave-hav-og-dambrug-nej-tak.dk/media/25226/20191114-oecd-epr-denmark-highlights-2019-english-web.pdf>

DCE's rapport fra september 2019 til EU viser den nyeste status for de 60 danske naturtyper inkl. de marine naturtyper. Der er vist fire statuskategorier: gunstig (grøn), moderat ugunstig (gul), stærkt ugunstig (rød) og ukendt (grå).

Figurerne herunder viser dels den samlede (generelle) bevaringsstatus for alle 60 naturtyper samt for de marine naturtyper separat.

Det samme billede ses igen, hvor den samlede bevaringsstatus for habitatnatur er dårlig, men at det står værst til med bevaringsstatus i de marine områder. http://www.endelave-hav-og-dambrug-nej-tak.dk/media/25225/20190906-dce-bevaringsstatus_naturtyper_arter-eu-rapportering.pdf

Som det ses, er tilstanden er for alle marine naturtyper stærkt ugunstig -bortset fra én, som er bornholmske klippegrotter...

Den dårlige tilstand skyldes tilførsel af for mange næringsstoffer, for stort fiskeri og meget muslingeskrab.

Årsager

En del af årsagen til habitatnaturens ringe tilstand skyldes landets 19 havbrug. Havbrug har - som den sidste industri i landet - stadig en uforklarlig tilladelse til at forurene havet ved direkte udledning af store mængder urensset spildevand. Dette har betydet, at store havområders naturlige arts-sammensætning er skadet jf. figurdokumentationen ovenfor.

Havbrugsudledningernes næringsstoffer forårsager en regional overgødsning, der giver en algeopblomstring, som ændrer, udskygger og tilslammer havets flora og fauna -både i vandfasen og på bunden. Havbrug udleder næringsalte i en meget lettilgængelig form, samtidig med at udledningen sker i sommerhalvårets vækstperiode. Det er den værst tænkelige kombination.

Havbrugene giver således et vigtigt bidrag til de omfattende årligt tilbagevendende iltsvind i de indre danske farvande - sammen med landbrugets udledninger af N og P

Landbrugets næringsalte udledes i havet i en noget sværere tilgængelig form og udledes overvejende i vinterhalvåret. Derfor skader havbrugs N/P bidrag biodiversiteten meget mere end tilsvarende landbrugsbidrag og de to branchers N/P bidrag kan derfor ikke sammenlignes ton-til-ton.

Endelig ligger de fleste havbrug i eller nær beskyttede Natura 2000 områder, eksempelvis i Lillebælt, Smålandsfarvandet og Horsens yderfjord. Der er behov for her at gøre en ekstra indsats for at beskytte miljøet.

Tiden er inde

De seneste år har politianmeldelser for overproduktion, kommuners tilsynsproblemer, hjemviste miljøgodkendelser og stor politisk- og folkelige interesse, sat fokus på havbrugenes utidssvarende og ukontrollerbare forurening. Men ikke ét molekyle er endnu blevet fjernet for at bedre den marine tilstand.

Erhvervet undgik helt de omfattende krav om rensning af spildevand, der fra 1980'erne og frem blev stillet til alle andre sektorer i samfundet, og der er stadig ingen krav om rensning af spildevandet fra havbrug eller andre tilsvarende krav. Den kommende biodiversitetspakke kan derfor blive løftestangen til, at havbrugene også bidrager til forbedring af det marine miljø og biodiversiteten.

Dette understreges yderligere af, at miljøministeren i august tydeligt opfordrede havbrugsbranchen til at flytte produktionen på land i recirkulerende anlæg, hvorfra forureningen kan styres.

”Jeg ser et potentiale i at satse på de mest miljøvenlige salt- og ferskvandsdambrug på land, men det skal selvfølgelig ske i overensstemmelse med miljølovgivningen. Vandmiljøet har trænge kår flere steder, men med den rigtige teknologi kan der produceres flere fisk med mindre miljøbelastning. Det er den vej, vi skal gå”
(pressemeldelse af 26. august 2019).

Foreningens forslag

Vi foreslår en forbedring af marin biodiversitet ved udfasning af havbrug over en årrække. Udfasning af havbrug vil være et meget omkostningseffektivt virkemiddel.

1. Udfasning af de åbne, havbaserede produktionssystemer over en årrække vil kræve en lovjustering, bekendtgørelsesændringer og ændring af de 19 havbrug's miljøgodkendelser. Forventningen om udfasning kan allerede forberedes nu i de mange miljøgodkendelser, der afventer bl.a. klagenævnsafgørelser i øjeblikket.
2. Alternativt kan staten pålægge havbrug en progressivt stigende leje for brug af statens havarealer. Lejen kan efter en årrække stige til et niveau, der gør det mere attraktivt for havbrugsejeren at producere på land.

Sammenlignet med virkemidler overfor landbrugssektoren (lovindgreb/frivillige aftaler/kompensation), er de økonomiske konsekvenser ved ovennævnte havbrugsindsatser billige, overskuelige og håndterbare og vil med sikkerhed give en forbedret regional biodiversitet i takt med, at næringsstofbelastningen til området falder. Det vil også være meget mere omkostningseffektivt end andre N/P virkemidler.

Konsekvenser

1. Flytning af havbrug på land vil bidrage betydeligt til at opfylde Danmarks forpligtelser over for EU's vandrammedirektiv, EU's havstrategidirektiv og HELCOM konventionen. Det vil også bidrage til miljøbeskyttelse af Natura 2000 områder.
2. Det drejer sig om relativt få havbrugsanlæg, hvis ophør vil give et betydeligt og direkte løft af det danske havmiljø generelt og især af Natura 2000 områdernes biodiversitet. Havbrug er punktkilder til udledning af N og P, og hvis de lukkes, virker det her og nu - modsat indgreb over for de diffuse udledninger fra land.
3. Det er muligt at flytte havbrug på land. Der er velfungerende recirkulerende saltvandsanlæg i drift på land i Danmark og udlandet, men det er selvsagt dyrere end gratis udledning. Overflytning af havbrug til land vil i stort omfang kun ske, hvis det er en økonomisk nødvendighed.
4. Saltvandsanlæg på land kan blive en lukrativ systemeksportvare for landet ligesom vindmøller og spildevandsrensaneanlæg.
5. Hvis havbrug udfases, vil det mindske behovet for statslige investeringer i omlægning af landbrugsarealer, anlæg af vådområder o.a. for at tilbageholde N og P på land.
6. Turismen er en kæmpe økonomisk faktor i de danske kystkommuner, der skal sælges ud fra oplevelsen af den friske danske strand. Havbrug langs de danske kyster skader turismen pga. den faktiske forurening af kystområderne og den svækkede oplevelsen frie og rene kyster.
7. Tabet af de relativt få arbejdspladser i de åbne havbrug vil så rigeligt blive erstattet af beskæftigelse i turisterhvervet samt i de landbaserede anlæg.

Samlet kan det siges, at udfasning af havbrug er en lavt hængende frugt, der vil have en stor effekt samtidig med at omkostninger er små sammenlignet med landbrugstiltag. En gradvis udfasning vil ikke give havbrugserhverv nævneværdige økonomiske problemer og de ved, der kommer udfasningskrav før eller siden.

Med venlig hilsen

Danna Borg

Miljøbiolog

Foreningen Endelave Hav- og Dambrug - Nej Tak